

Orgaan van de Bond van
Hervormde Mannenverenigingen op Gereformeerde Grondslag

de *hervormde* vaan

76^e jaargang · nr 12 · december 2016

pagina 4

Bijbelstudie O.T.:
De profeet en
zijn klacht!

pagina 13

'Onder een vergrootglas'
Het wonder van
Borssele

pagina 15

Serie Tien Geboden:
Het achtste
gebod

1e voorzitter: Ds. W. Westland
Bonkelaarsplein 46, 3363 EL Sliedrecht
T 0184 636920 • dswwestland@hotmail.com

2e voorzitter: Ds. J.P. Nap
Dorpsstraat 180, 6741 AR Lunteren
T 0318 483717 • dsjpnap@hetnet.nl

1e secretaris: Ds. J. van Dijk
Callunalaan 12, 6721 HA Bennekom
T 0318 304955 • ds.j.vandijk@hetnet.nl

2e secretaris: Dhr. C.D. Groenendijk
Koolmees 35, 2986 VB Ridderkerk
T 0180 423817 • c.d.groenendijk@hetnet.nl

1e penningmeester: Dhr. C. Oosterom
Jan van Aemstelstraat 7, 3411 XK Lopik
T 0348 551496 •
accountant.c.oosterom@planet.nl

2e penningmeester: Dhr. J. van Capelleveen
Valleistraat 60, 3901 RT Veenendaal
T 0318 516930 • jvancapelleveen@solcon.nl

Lid: Ds. E. de Mots (commissie 25+)
Joh. Willem Frisostraat 38, 7462 GX Rijssen
T 0548 519549 • e.de.mots@solcon.nl

Lid: Ds. J.H. Lammers (Redactie-adres)
Pelikaan 34, 2986 TB Ridderkerk
T 0180 424636 • j.h.lammers@hetnet.nl

Lid: Ds. J.M. Molenaar (Themadagen)
Vossenakker 2, 6711 CZ Ede
T 0318 307748 •
ds.jmmolenaar@hervormdede.nl

Overlijdensberichten:
J. Bout & Zn., Postbus 3, 1270 AA Huizen
E info@boutdruk.nl (o.v.v. Herv. Vaan)

Mutaties: Schriftelijk melden aan het Bondsbureau
Bestuurswijz. moeten naar de 1e secretaris

Adres administratie:
Hervormd Bondsbureau, Beatrixstraat 20a,
3862 DB Nijkerk • T 033 - 2456699
E bondsbureau@filtnet.nl
Bankrek.nr. NL08RABO0377871559
t.n.v. Herv. Mannenbond op G.G. te Nijkerk

Openingstijden Hervormd Bondsbureau:
Maandag t/m donderdag van 8.30 - 11.30 uur.
Vrijdag gesloten.

***Hervormd Bondsbureau is gesloten
van vrijdag 23 december 2016
t/m vrijdag 6 januari 2017***

***Voor al onze activiteiten zie onze agenda op
www.hervormdemannenbond.nl***

inzenden kopij januari-nummer

De kopij voor het januari-nummer moet vóór
21 december bij de drukker (info@boutdruk.nl)
aanwezig zijn.

inhoud

Meditatie	3
Bijbelstudie o.t.	5
Bijbelstudie n.t.	8
Van de voorzitter	12
'Onder een vergrootglas'	13
Serie tien geboden (achtste gebod)	15
Organisatienieuws	17
Boekbesprekingen	17
Overlijdensberichten	18
Inhoudsopgave 2016	19

*Foto omslag: En zij gingen met haast en vonden Maria en Jozef, en het Kindje liggend in de kribbe,
Lukas 2 vers 16. (Rembrandtbijbel)*

Zijn roepnaam!

En u zult Hem de naam Jezus geven (vers 21b).

En u zult Hem de naam Immanuel geven (vers 23b).

En hij gaf Hem de naam Jezus (vers 25b).

(Mattheüs 1)

'Hoe God verdween uit Jorwerd.' U kent het boek misschien wel. Geert Mak schrijft over een boerendorp. Langzaamaan verandert alles. De kruidenier verdwijnt. Paardenwagens gaan de stal in. Machines komen er voor in de plaats. Boeren verdwijnen. Banken en subsidies doen hun intrede. En de kerk...? Ja, ook de kerk verandert. In 1971 wordt er een alternatief kerstfeest gevierd in Jorwerd. Het feest wordt gehouden in de kerk. Thema van het feest: *'Voor het stervende kind.'* Er wordt gepreekt. Er wordt een protestoptocht gehouden in Jorwerd tegen oorlogsgeweld. Er wordt een film gedraaid in de kerk. Een popgroep treedt op. En het geheel wordt afgesloten met een alternatief kerstdiner. *God verdween uit Jorwerd...* Hoe dan? Zelf hebben we geen Redder meer nodig. We gaan proberen anderen te redden. Of is dat te somber gesteld? Trouwens, hoe is dat bij mij?

3

Hoe ga ik eigenlijk kerst vieren? Kerst is een feest. Iedereen is er mee bezig. Een paar dagen vrij. We zijn er echt aan toe. Even rust... In Mattheüs 1 gaat het er iets minder rustig toe. Maria is zwanger en Jozef verward. Ik lees hier weinig over de sfeer. Geen herberg, geen stal, geen kribbe, niets over Bethlehem. Alleen de naam Jezus. Zo zal het Woord van de Heere vervuld worden. Zo zal God met ons zijn. In die ene naam: 'Jezus.'

Dat is niet veel. Alleen je hebt er genoeg aan. Je kunt er kerst mee vieren. Je kunt er mee leven. Je kunt er zelfs mee sterven.

Jozef moet de naam roepen van het Kind: 'Je-

zus!' Wie komt er op deze naam? Het is God Zelf Die deze naam geeft. In een droom maakt God het bekend. En Jozef mag deze naam roepen. Het is het enige wat we in de Bijbel uit de mond van Jozef horen. Een naam: 'Jezus.' Mooie naam! Wat betekent die naam eigenlijk? 'Jezus, want Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden.' Jezus, de Zondenvernieler (Isaac Da Costa).

Zonden? Dat maakt mij onrustig. Dat woord doet de deur dicht. Dat woord stuit tegen de borst. Dat woord ergert mij. 'Daar til ik niet zo zwaar aan...' Zonden? We gaan feest vieren? Moet je daar nu echt over beginnen? Jazeker, u kunt het niet serieus genoeg nemen. We heb-

ben zonden. We zijn zondaars. Moet daar niet wat aan gebeuren?

‘Ach,’ zegt u, ‘laat mij rustig mijn feest vieren. Laat mij nu eens tot rust komen op dit feest.’ Verlangt u dan niet naar een zalig kerstfeest? Verlangt u alleen maar naar een paar dagen rust en dat is het dan? En daarna...? Het feest is straks weer voorbij. Dan gaat alles weer zijn gewone gang. Dan zitten we zo weer in onze dagelijkse sores en ellende. Zo gaat dat als je kerst viert zonder deze naam. Daarom begint God op het kerstfeest over uw en mijn diepste nood en ellende: zonden, zondaar, helemaal.

4

Jezus, komt om Zijn volk zalig te maken van hun zonden. Dit is het geleidewoord, waarmee het Kind de wereld in zal gaan. Hij komt om zalig te maken. Letterlijk: verlossen, redden. Jezus komt dus niet alleen om de zonden te vergeven, maar zelfs om te redden van alles wat er bij hoort aan ziekte, dood, zweet, pijn, verdriet, angst.

Dit ergert mij. Wereldse ergernis: ‘Ik regel mijn eigen zaakjes wel. Ik heb een ander niet nodig voor mijn redding.’ Vrome ergernis: ‘Dat heeft de zakken maar vol van Jezus.’ Al-lebei even erg! Want deze naam vertelt: Er is van uw kant geen redden meer aan. Wie dat ontdekt wordt onrustig. Wie dat beseft, gaat alles ontdekken in deze Naam. Die schaart zich bij het volk van Hem. Wat is dat voor een volk? Vreemd volk. Zondaarsvolk. Boeven en hoeren (Maarten Luther). Lees de hele stamboom maar na (vers 1-17).

In die naam Jezus vervult God Zijn eigen Woord. ‘Opdat vervuld zou worden wat door de Heere gesproken is: ...en u zult Hem de

naam Immanüel geven: God met ons...’ Zo zal God met ons zijn. In die naam, in dat werk: ‘Jezus: zalig maken’

Alleen waarom kreeg Jezus eigenlijk een naam? Net als u. We geven een naam om elkaar te onderscheiden. De één heet Jaap, de ander Karel, weer een ander Mirjam... Ieder mens een andere naam. Als je een naam roept, kijkt hij of zij op. Hij ziet je. Hij hoort je.

Waarom kreeg Jezus een naam? Om Hem te onderscheiden van de anderen. De hemelse Vader gaf Hem deze naam. De Zaligmaker luistert naar de naam Jezus. Roep die naam aan! Dan kijkt Hij op en ziet Hij je aan. Zeker en vast. Daarom roep ik die naam zo hard ik kan. Ik fluister die naam zachtjes voor mij uit. Dat maakt niet uit. Hij luistert. Hij kijkt op. Lees het hele evangelie er maar op na!

Nog één vraag over dat boek van Geert Mak. Wat denkt u? Zouden we over dertig jaar een boek kunnen schrijven met de titel: ‘Hoe God verdween van de Biblebelt?’ Wellicht zegt u: ‘Niet te somber. Wij redden het wel. Kerken nog vol. Of zo goed als...’

Zou het? Ben ik dan echt een mens die zichzelf niet meer redden kan? Zit het daar vol mee in onze gemeenten? Mensen die zichzelf niet redden kunnen uit zonden en alles wat er bij hoort? Alleen dan redden we het, want dan redt Hij ons. Het Kind heeft immers niet voor niets een naam. Laat Jezus daarom Jezus blijven! Juist vandaag. Zaligmaker van zonden. Neem het serieus. Til er zwaar aan. Jezus heeft er nog veel zwaarder aan getild.

Een gezegend kerstfeest!

De profeet en zijn klacht!

Habakuk: Inleiding en hoofdstuk 1 : 1-5

(Naam en tijd)

De volgende kleine profeet: Habakuk. Een Bijbelboek dat veel bekender is dan dat van Nahum. Maar van de profeet zelf weten we, net als van Nahum, ook niet zoveel. Zijn naam komt slechts twee keer voor: in 1: 1 en 3: 1. De betekenis ervan is niet helemaal duidelijk. Het bevat in elk geval - opvallend! - geen verwijzing naar de HEERE. Men vermoedt dat zijn naam is afgeleid van 'de Akkadische naam van een tuinplant' (Studiebijbel). Maar dat is het dan ook wel.

Over de tijd van profeteren weten we meer. Het is de tijd van de Chaldeeën of Babyloëniërs (vers 6). Habakuk kondigt hun komst aan. De verovering van Jeruzalem staat voor de deur.

We moeten de tijd van optreden dateren ergens tussen 609 en 600 v. Chr. Een tijd waarin de Babyloëniërs al meer komen opzetten en hun macht groeiende is. Het is ook de tijd waarin koning Jojakim aan de macht is, zie 2 Koningen 23: 35 - 37. *'Een tijd van verval na de opleving onder koning Josia'* (BM van den Bosch).

Wat daarnaast ook opvalt, is de grote persoonlijke betrokkenheid van de profeet. Habakuk houdt zijn emoties en reacties niet voor zich. Dat wat hij ziet en hoort raakt hem diep! Daar zijn veel voorbeelden van gegeven. Er

gaat een vraag over. Daarom werk ik dat hier niet verder uit. In dat opzicht lijkt Habakuk veel op zijn collega Jeremia. Ook die houdt zijn reactie op de gebeurtenissen niet voor zich. Intussen denk ik ook: lijkt Habakuk vooral ook niet op Dé Grote Profeet en Leraar, Jezus Christus? In zijn geraakt zijn? In zijn bij tijden schreeuwen en roepen uit de diepte? In zijn niet begrijpen van Gods wegen?

Dat laatste maakt dat Habakuk wellicht dichter bij ons staat dan de profeet Nahum. We kijken in de drie hoofdstukken die deze profetie telt, de dichter diep in zijn hart. We horen van zijn worstelingen, zijn waaromvragen, we zien zijn strijd! Als één van de twaalf kleine profeten in zijn hart laat kijken, dan hij wel. En dat maakt hem ook zo menselijk, iemand die dicht bij (de vragen en worstelingen van) ons hart staat! Misschien juist óók voor mannenbroeders onder ons die in het ambt staan. Deze profeet droeg een *last* met zich, een *last* die menige broeder óók met zich meedraagt. En nog een keer (en houdt dat maar in het oog en vooral hart!): wat lijkt Habakuk daarin op de Heere Jezus Die ook zo('n) Méns werd!

(Vers 1)

Habakuk begint met bijna dezelfde woorden als Nahum 1: 1: *De last*. Maar het verschil zit hem in wat volgt: *die de profeet Habakuk ge-*

zien heeft. Dat kennen wij niet: een last draág je maar zie je niet?! Toch is daar sprake van. Omdat het óók bij Habakuk om een visioen gaat.

Dat betekent dat de boodschap die hij door moet geven niet in woorden tot hem gekomen is, maar in iets dat hij *gezien* heeft. Dat is haast nóg indringender! Immers: zo verging het Johannes op Patmos ook! Hóe indringend komt ook de inhoud van Openbaring tot ons!? Is het met de profetie van Habakuk anders? We zullen dat gaandeweg deze Bijbelstudie nog wel merken.....

(Vers 2)

De verzen 2 t/m 4 worden door meerderen samengevat als 'de klacht van Habakuk'. Dan is dat woord *last* van vers 1 geen wonder! *De last* die hij *gezien* heeft valt hem zwaar. We mogen wel zeggen dat hij het uitschreeuwt (en daarmee úitbidt!, want het is een gebed!) in deze verzen! Maar meteen valt op: het is wel een 'gericht' schreeuwen: tot de **HEERE!** Habakuk gaat het volk erin voor! Tegelijk zet dit ook de toon voor wat verder in dit hoofdstuk volgt. Uit de Hebreeuwse werkwoordsvorm maar ook uit het *hoelang* blijkt dat hij dit al lange(re) tijd doet! Hij vraagt *hoelang* hij hiermee nog moet doorgaan voordat er antwoord van God komt. *Wánt*: het lijkt wel alsof de HEER niet *luistert*. Habakuk zegt het véél directer: *en luistert U niet*. Durven wij dat ook zo te zeggen? Of zitten we middenin een situatie waarin de HEERE - naar het gevoelen van ons hart - niet luistert?

Habakuk roept het uit tot God dat er *geweld* wordt gepleegd. In de grondtaal staat er een bekend woord: *hamas*. Een bekende Palestijnse beweging die met grote regelmaat Israël

de voet dwars zet. Dit woord *hamas* is een kernwoord in Habakuk: hij gebruikt het zes keer. Zie daarvoor naast dit vers, vers 3 en 9 en 2: 8 en 17. Hij bidt dat God van dit *geweld verlost*.

Maar het blijft aan Gods kant stil.....Nóg stil.....

(Vers 3)

Naast een *hoelang-vraag* klinkt er nu ook een *waarom-vraag*: *Waarom doet U mij onrecht zien en aanschouwt U de moeite?* In dit en de volgende verzen noemt hij de reden van zijn klacht. In verschillende beelden noemt hij het onrecht waarmee hij wordt geconfronteerd. Hij bevindt zich te midden van een volk dat geen rekening houdt met God. Hij loopt aan tegen een veelheid aan zaken en onrecht die uitingen van *geweld* zijn. Er vallen in dit vers woorden als *onrecht, moeite, verwoesting en geweld, onenigheid* en *ruzie*. Habakuk gebruikt drie woordparen: onrecht en moeite, verwoesting en geweld en onenigheid en ruzie. Elk van deze drie woordparen bestaat uit woorden die naar hun betekenis met elkaar verbonden zijn. Ze beschrijven een zelfde situatie, maar met een verschillend accent.

En let er dan op dat Habakuk bij het zien van al deze dingen een vraag stelt, déze vraag: *Waarom doet U mij onrecht zien en aanschouwt U de moeite?* Waarom moet hij, Habakuk, die er niets aan kan doen, al dit *onrecht* zien? En waarom ook zonder dat God, Die het wel degelijk allemaal ziet, er niets aan doet? U voelt hopelijk wel: dat zijn diepe vragen. Maar die zomaar ook uw en mijn vragen kunnen zijn bij zoveel dat wij vandaag horen en zien aan *geweld*. Of dat nu in eigen land is of in Mosul, Aleppo of Nigeria....

(Vers 4)

Het punt is dat dit (voorgaande van vers 3) wel gevolgen heeft! En dat lezen we in dit vers. En weer zeg ik: óók dit zien we voor onze ogen gebeuren! Wát? Dat het de samenleving en het samenleven aantast! *De wet verliest zijn kracht*: vanuit de grondtekst te vertalen met *'koud worden'*. Woorden van de Heere Jezus komen boven: *En doordat de wetteloosheid zal toenemen, zal de liefde van velen verkillen* (Matth. 24: 12). En dat heeft ook gevolgen voor *het recht*: dat komt *nooit meer tevoorschijn*! Er wordt geen recht meer gedaan. *De goddeloze* kan ongehinderd *de rechtvaardige omsingelen*. Dat is: in het nauw drijven! En ook: in een hoek zetten.

Heb ik het mis als dat ook in onze samenleving maar zéker ook onder broeders en zusters die vervolgd worden volop gaande is? Om het te beperken tot ons eigen land: je hoeft maar 'op te komen' voor het ongeboren leven of voor trouw in het huwelijk of voor een 'waardig levenseinde' en je wordt *'omsingelt'*. Het heeft allemaal te maken met dat koufront van verkillen dat meer en meer openbaar komt, in de dagen die voorafgaan aan de wederkomst van de Heere Jezus. *Gods wet en het recht* worden door de geestelijke kou van de harten van de mensen krachteloos!

(Vers 5)

En dan volgt in dit vers een antwoord: een antwoord dat *verbijstering* op zal roepen! Dit antwoord zegt allereerst: God staat niet aan de zijlijn toe te kijken. Hij is wel degelijk van alles wat op de aarde gebeurt, op de hoogte! Nee, niet dat de HEERE direct ingaat op de klacht van Habakuk. *De profeet krijgt antwoord, maar de HEERE bereidt hem er wel op voor dat het verbijsterend zal zijn wat Hij*

gaat doen' (BM van den Bosch). De HEERE belooft Habakuk dat Hij *het kwaad* niet ongestraft laat maar zal oordelen.

Om hem dát te laten zien, nodigt de HEERE hem en het volk uit om *rond te zien* en te *aanschouwen* wat Hij onder *de heidenvolken* zal gaan doen. Zij moeten ook kijken naar de toestand in de wereld om hen heen. Zodat zij maar niets zullen missen van wat er gaat gebeuren. Er zal iets ongewoons gebeuren tijdens het leven van de hoorders. En zij zullen er door *verbijsterd zijn*! Dat staat er zelfs twee keer: *verbijster u, sta verbijsterd*! Nog nauwelijks van de ene verbijstering bekomen, zullen zij in de andere verbijstering vallen!

Wat een antwoord op de klacht van Habakuk!? Wie verwacht nu zó'n (gebeds)verhooring? We hopen er in de volgende Bijbelstudie meer van te horen. Wij leren uit deze eerste verzen niet alleen dat wij onze klacht(en) voor Hem mogen uitstorten. En dat alles wat er ook in onze tijd is aan onrecht en geweld niet aan God voorbijgaat. Maar vooral ook dat vroeg of laat de HEERE daarop zal terugkomen. Dat vraagt van ons een leven van waakzaamheid: (biddend) levend bij het Woord kijken we om ons heen. En ziet het geloof dat God ook vandaag op allerlei momenten en manieren 'antwoordt'.....

Gespreksvragen

1. Zet eens op een rij uit welke dingen de persoonlijke betrokkenheid van Habakuk blijkt.
2. Wat zijn daarin de overeenkomsten met de Heere Jezus?
- 3a. Durf eens concreet te maken welke *lasten* u zoal mee kunt dragen.
- b. Hoe gaat u daarmee om?

- 4a. Geef meer voorbeelden uit de Bijbel (van mensen) met (een bepaalde) gebedsnood.
- b. Hoe wordt deze nood in de bij 4a genoemde antwoorden onder woorden gebracht?
5. Welke lijnen zijn er vanuit de verzen 3 en 4 naar onze samenleving te trekken?
6. Kunt u aanwijzen hoe - in de lijn van vers 5 en de laatste regel van deze Bijbelstudie - God op allerlei manieren 'antwoordt'?

Ds. M. van der Zwan

bijbelstudie n.t.

De vraag naar Jezus' bevoegdheid

(Mattheüs 21: 1- 22: 22)

8

De koninklijke intocht van de Heere Jezus in Jeruzalem zorgt voor veel beroering in de stad. Oudtestamentische profetieën met betrekking tot de Messias gaan ermee in vervulling, maar niet iedereen neemt dat aan. Farizeeërs en Schriftgeleerden plaatsen vraagtekens bij de bevoegdheid van de Heere Jezus om Zich als de Messias in Jeruzalem te vertonen.

(21: 1-11)

Hebt u onze koning wel eens op een ezel zien rijden? Misschien heeft hij het als kind wel eens gedaan, maar als hij zich nu op een rijdier verplaatst, dan moet het naar oud gebruik een paard zijn. Dit dier staat namelijk symbool voor kracht en overwinning en dat moest een koning in het verleden in ieder geval uitstralen. De Heere Jezus komt Jeruzalem niet binnen op een paard, maar op een ezel. Dat is geen strijd-, maar een lastdier, waarmee duidelijk wordt dat de Heere Jezus niet Jeruzalem binnentrekt als een koning die oorlog voert, maar

als de Vredevorst. Mattheüs wil dat zijn lezers ook laten weten door te verwijzen naar de profetie van Zacharia 9:9:

*'Verheug u zeer, dochter van Sion!
Juich dochter van Jeruzalem!
Zie, uw Koning zal tot u komen,
rechtvaardig, en Hij is een Heiland,
arm en rijdend op een ezel,
op een ezelsveulen,
het jong van een ezelin'*

Mattheüs geeft deze woorden van de profeet niet letterlijk weer, maar hij legt de betekenis ervan uit door kortweg te spreken over de koning die 'zachtmoedig' komt. Hij is dus niet uit op oorlog, maar wil vrede stichten. De Vredevorst wordt door de menigten in Jeruzalem koninklijk onthaald. Palmtakken worden van de bomen gehaald, zoals men dat tweehonderd jaar eerder ook had gedaan bij Judas Maccabeus (2 Makkabeeën 10: 7). Deze Judas had de heidense legers verslagen die Israël hadden onderdrukt. Dat de mensen hun

kleding voor de Heere Jezus op de grond leggen, herinnert aan de geschiedenis van Jehu (2 Koningen 9: 13). Zo toonden de mensen hun erkenning en trouw aan de nieuwe vorst. Luid klinkt het door de straten: 'Hosanna (= red ons), de Zoon van David! Gezegend Hij Die komt in de Naam van de Heere! Hosanna in de hoogste hemelen!' Daarmee wordt erkend dat de Heere Jezus de Messias is, Wiens komst de HEERE in het Oude Testament door Zijn profeten heeft beloofd. Zij bejubelen de Heere als de lang verwachte Zoon van David, Die verlossing zal brengen en voor eeuwig zal regeren.

Klinkt er dan alleen maar lof? Nee, er wordt ook een vraag gesteld: 'Wie is Dat?' Daar klinkt wellicht afwijzing in door. Wij moeten deze vraag misschien wel als volgt opvatten: 'Wie denkt Hij wel dat Hij is?' Het antwoord is ook enigszins dubbelzinnig vanwege de verwijzing naar Nazareth in Galilea. Het is bekend dat zowel deze stad als deze streek in Jeruzalem geen goede naam hadden.

(21:12-17)

De Heere Jezus gaat vervolgens de tempel binnen, maar de wijze waarop Hij dan optreedt, verwacht je in eerste instantie niet van een zachtmoedige Koning. Hij drijft namelijk de verkopers van offerdieren en de geldwisselaars, die voor de Joden onrein geld voor dagelijks gebruik moesten omwisselen voor tempelgeld, naar buiten. Dit optreden van de zachtmoedige Koning toont wel aan dat er iets grondig misgaat in het huis van de HEERE.

Welke wanpraktijken er nu concreet in de tempel plaatsvinden, wordt op uiteenlopende manieren verklaard. Sommigen menen dat de Heere Jezus Zich keert tegen zwendel en oplichting door verkopers geldwisselaars. Andere verklaarders zoeken het meer in de

richting van de moordplannen die de godsdienstige leiders met het oog op de Heere Jezus beramen. Weer anderen zijn van mening dat de Heere zich keert tegen degenen die de tempel gebruiken als een dekmantel voor een opstand tegen de Romeinen. In ieder geval is de situatie zo ontstellend dat de zachtmoedige Koning in woede ontsteekt!

Zijn zachtmoedigheid blijkt echter als de Heere Zich over blinden en kreupelen ontfermt en hen geneest. Het is opvallend dat Mattheüs deze twee groepen mensen hier specifiek vermeldt. Daarom wordt er een verband gezien met wat David over kreupelen en blinden in 2 Samuël 5: 8 heeft gezegd, namelijk dat hij hen haat met heel zijn ziel. Deze afkeer was het gevolg van de vernederende woorden die door de Jebusieten waren gesproken. De inwoners van Jebus waren ervan overtuigd dat hun stad een onneembare vestig was. David zou haar nooit kunnen innemen, zo zeiden zij, zelfs al werd zij door blinden en kreupelen verdedigd.

De grote Davidszoon toont nu Zijn bewogenheid met mensen die zijn voorvader hebben gegriefd. Wij zien hier de genade voor zondaars oplichten, die ondanks hun verleden bij Hem voor genezing welkom zijn. De hoop die deze daad van ontferming teweeg brengt, wordt vertolkt door kinderen die het uitroepen: 'Hosanna, de Zoon van David!' Zo belijden ook zij dat de Heere Jezus de Messias is Die verlossing brengt.

Dat niet iedereen er zo over denkt, blijkt wel uit het verwijt dat de overpriesters en schriftgeleerden de Heere maken. In Zijn antwoord aan hen maakt de Heere gebruik van Psalm 8, woorden uit het Woord waarvan deze religieuze leiders zeggen dat zij het eerbiedigen, maar zij slaan er hier geen acht op.

(21:18-22)

De vruchteloze vijgenboom is een symbool van het religieuze Jeruzalem. Het lijkt heel wat, maar het stelt niets voor. De woorden die de Heere tot deze boom spreekt, zijn dan ook van toepassing op Jeruzalem en de tempel. Er komt een tijd dat het hoofdstuk van de tempel voorgoed door de HEERE wordt afgesloten. Er is echter geloof nodig om te kunnen aanvaarden dat de tempel op een dag niet meer nodig zal zijn. Wie dat geloof heeft kan zelfs tegen de berg Sion (= deze berg) zeggen: 'Word opgeheven en in de zee geworpen, dan zou het gebeuren.' Voor een religieuze Jood is dat ondenkbaar, tenzij hij mag geloven dat Jezus Christus het volmaakte offer voor de verzoening heeft gebracht. Dan is de tempel niet meer nodig.

(21:23-32)

In Jeruzalem denkt men in heel andere verhoudingen. Daarom stellen de overpriesters en de oudsten van het volk de vraag aan de Heere Jezus met welke bevoegdheid Hij de mensen in de tempel onderwijst. Zijn antwoord aan hen is een wedervraag met betrekking tot de doop van Johannes de Doper. De overwegingen die de overpriesters en de oudsten vervolgens maken, tonen ons als lezers hun onoprechtheid. Inmiddels heeft de Heere door deze vraag wel een verbinding gelegd tussen Hemzelf en deze profeet.

In de verzen 28 tot en met 32 zet de Heere Jezus uiteen dat zij Johannes hadden moeten geloven.

Er was geen enkele reden om dat niet te doen. De Heere Jezus illustreert hun onverzettelijkheid aan de hand van de gelijkenis van de vader die een wijngaard bezit. Hier vinden wij de tweede gelijkenis in het Evangelie naar Mattheüs waarin sprake is van een wijngaard.

De eerste treffen wij in Mattheüs 20: 1-16 aan en er is ook nog een derde die in vers 33 direct op deze gelijkenis volgt. Het beeld van de wijngaard herinnert aan Jesaja 5: 1-7 waarin het wordt gebruikt voor het volk Israël, dat voor de HEERE geen vrucht draagt. Hier is het beeld van toepassing op de godsdienstige leiders van Israël.

Zoals in Jesaja 5 moeten wij bij de eigenaar van de wijngaard ook hier aan de HEERE denken. In de gelijkenis heeft de eigenaar twee zonen. De ene zoon doet alsof hij gehoorzaam is aan zijn vader, de andere weigert aanvankelijk te gehoorzamen, maar krijgt later berouw. Het gaat er in dit gezin op dezelfde manier aan toe, als in de relatie van de HEERE met Zijn volk. De godsdienstige leidslieden beweren dat zij de Heere gehoorzamen, maar zij doen niet wat Hij vraagt. Zij hebben zich niet op de prediking van Johannes de Doper bekeerd, terwijl hij was gekomen 'in de weg van de gerechtigheid. Dat wil zeggen dat hij een onberispelijk profeet was, die de gerechtigheid van God predikte. De hoeren en de tollenaars waren echter duidelijk ongehoorzaam aan de HEERE geweest, maar zij kwamen door de prediking van Johannes tot inkeer. Zelfs hun massale bekering bracht de godsdienstige leiders niet in beweging om ook zijn prediking te geloven. Op deze manier heeft de Heere Jezus indirect nu ook een uitspraak over Zijn eigen bevoegdheid gedaan.

(21:33-46)

Ook in de derde gelijkenis waarin een wijngaard voorkomt, spreekt de Heere Jezus op een indirecte manier over Zijn eigen gezag. De huurders van de wijngaard proberen hun heer van zijn bezit te beroven. Daarom gaan zij op een schokkende manier met de slaven om, die de heer zendt om de opbrengst in te zamelen

die hem rechtmatig toekomt. Ook het doden van zijn zoon, komt voort uit het verlangen van de huurders om zich het bezit van hun heer eigen te maken.

De gelijkenis geeft weer hoe in Israël met Gods knechten, de profeten, is omgegaan. Ook Johannes de Doper, de laatste oudtestamentische profeet is gedood. Het laat zich raden aan Wie wij moeten denken als de heer van de wijngaard tenslotte zijn zoon stuurt. De Heere Jezus legt dit verband echter niet openlijk, maar later zal ook Hij, zoals de zoon uit de gelijkenis, worden gedood. Hij zal door de priesters en de schriftgeleerden worden overgeleverd, om buiten Jeruzalem aan een kruis ter dood gebracht te worden.

Wat hiervan de gevolgen zijn, mogen de overpriesters en de oudsten zelf vertellen als de Heere Jezus hun vraagt wat de heer van de wijngaard met de huurders zal doen. De huurders hebben met de moord op de zoon hun eigen ondergang bewerkt. Zo zal het ook gaan met het godsdienstige establishment van Jeruzalem. Eerst profeteert de Heere Jezus echter met Psalm 118, dat hun plannen tot mislukking zijn gedoemd. De Zoon die door hen wordt buiten geworpen, wordt het fundament waarop het Koninkrijk van God wordt gebouwd. Dat betekent de ondergang van hen, die zich tegen Hem keerden. Wat zij met Hem wensten te doen, zal hen namelijk zelf overkomen. Ook al behandelen zij de Heere Jezus als een verwerpene, uiteindelijk zullen zij zelf verworpen worden.

Bij deze uitspraak van de Heere Jezus moeten wij wel goed zicht houden op het verband waarin de Hij haar doet. Zij is niet van toepassing op heel Israël, maar op de godsdienstige leiders die zich tegen Hem verzetten. God heeft Zijn volk Israël niet verworpen! Het nieuwe volk bestaat juist allereerst uit de Joden

die tot geloof in de Heere Jezus zijn gekomen. Samen met de heidenen vormen zij één volk van God, de Gemeente van Christus. Ook deze waarschuwing leidt niet tot bekering, maar tot verharding van de godsdienstige leidlieden.

(22: 1-14)

Hun onverzettelijkheid is ook weer een belangrijk thema in de volgende gelijkenis die de Heere Jezus vertelt. Zij zijn die mensen, die niet ingaan op de uitnodiging om de bruiloft van de zoon van de koning te vieren.. Nu zijn het echter niet de huurders, maar de genodigden die zich ten aanzien van de koning misdragen. Zij weigeren op de uitnodiging voor het grote feest in te gaan en tonen desinteresse of gebruiken bruto geweld. Ook hier laat de koning dit niet lijdelijk over zich heen komen. Hij straft de boosdoeners en nodig een categorie mensen tot het feest, die eerder niet tot de genodigden behoorden.

In lijn met de voorgaande gelijkenis moeten wij bij de laatste groep mensen denken aan hen die het verst van de Heere afstaan, terwijl de genodigden de godsdienstige leiders zijn, van wie je gezien hun positie mag verwachten dat zij dicht bij de HEERE leven. De nieuwtestamenticus Tom Wright stelt dat de Joden in die tijd het beeld van de koninklijke bruiloft in verband brachten met de komst van Gods Koninkrijk en de Messias. Daartegen is het verzet van de godsdienstige leiders tegen gericht. Hoewel zich onder de nieuwe gasten vogels van allerlei pluimage kunnen bevinden, wil dat nog niet zeggen dat zij ook daadwerkelijk eerbied en achting voor de koning hebben. Dat blijkt wel uit het feit dat één van hen geen bruiloftskleed aan heeft gedaan. Zo kan iemand wel zonder geloof en eerbied met de gemeente van Christus meeleven, maar om het

feest van Gods Koninkrijk daadwerkelijk mee te kunnen maken zijn beide toch noodzakelijk. Er is geen plaats in Gods Koninkrijk voor wie geen vrucht wil dragen in geloof en bekering. Dat geldt voor iedereen of je nu tot de godsdienstige elite te Jeruzalem behoort of niet.

(22:15-22)

Het verzet die er bij die elite tegen de Heere leeft, is er ondanks zijn woorden niet minder op geworden. Zij zetten alles op alles om Hem voor henzelf onschadelijk te maken. Hoe netelig politieke kwesties kunnen zijn, weten wij in onze tijd maar al te goed. Wie echter toentertijd het gezag van de Romeinse keizer probeerde te ondermijnen, had werkelijk een heel groot probleem. Vandaar dat men de Heere Jezus op deze manier verdacht wil maken door Hem een uitspraak te laten doen over het betalen van belasting aan de keizer. Die valstrik weet de Heere te ontkomen. Zijn antwoord op hun vraag wordt op velerlei manieren verklaard, maar één ding is zeker: Wie vraagtekens zet bij Zijn bevoegdheid zal Hem niet kunnen vangen, maar zal zelf tegen Hem te hoop lopen.

Gespreksvragen

1. De mensen in Jeruzalem roepen 'Hosanna (= red ons), de Zoon van David! Gezegend Hij Die komt in de Naam van de Heere! Hosanna in de hoogste hemelen!' Bespreek met elkaar welke verwachting in deze woorden doorklinkt. Wat hebben deze woorden u te zeggen?
2. Lees met elkaar II Samuël 5:1-10. Welke betekenis heeft de omgang van de Heiland met blinden en kreupelen in dat licht?
3. De strekking van de gelijkenissen is voor de godsdienstige leidlieden ongunstig. Wat hebben deze woorden van oordeel ons persoonlijk en als kerk te zeggen?
4. Het ontbreken van het bruiloftskleed verwijst naar het gemis van geloof en eerbied. Wat moeten wij onder geloof en eerbied verstaan? Wanneer heb je voldoende geloof en eerbied?
5. Wat laten de gelijkenissen ons met betrekking tot de HEERE God zien?
6. Wat heeft dit Bijbelgedeelte met u persoonlijk gedaan? Deel dat eens met elkaar.

Ds. W. Westland

van de voorzitter

Advent 2016

We mogen ons in deze weken weer voorbereiden op het komende Kerstfeest. In een wereld waar van alles aan de hand is, mag de aloude en altijd weer nieuwe Boodschap klinken: Dat Jezus Christus in de wereld gekomen is om zondaren zalig te maken!

De Heere geve dat er temidden van alle drukte, momenten zullen zijn, dat het stil wordt in uw hart. Dat u in stille verwondering mag zien naar de kribbe van Bethlehem. Wie ben ik, dat U voor mij deze weg van diepe vernedering wilde gaan.

Hoe groot is dan Uw liefde en ontferming.

Zo geeft Kerstfeest hoop, waar er vanuit u zelf geen hoop meer is!

Tegelijk mogen we verder zien, dan ons eigen geloofs-leven. Want Advent richt ons ook op de Tweede Komst van Christus. Daarom is er hoop voor ons kerkelijk leven. Als Hij komt zal er immers een Bruidsgemeente zijn, die Hem met verlangen heeft verwacht. En er is nog meer te noemen. Advent geeft ook hoop

voor de schepping en de samenleving. Want wij verwachten, naar Zijn belofte, een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, waarop gerechtigheid woont!

Groet

Ook namens de andere bestuursleden wens ik u en jou gezegende Kerstdagen en een goede Jaarwisseling. De Heere zij met u allen!

'Onder een vergrootglas'

Ds. P. van der Kraan

Het wonder van Borssele

Wonder

In deze rubriek worden met zekere regelmaat zorgelijke ontwikkelingen in het kerkelijk leven onder het vergrootglas gelegd. We zouden echter de Koning van de kerk tekort doen als we ervan uitgaan dat het in de kerk alleen maar kommer en kwel is. Soms doen zich op plaatsen waar het niet werd verwacht en op een manier die niet kon zijn bedacht ontwikkelingen voor waarvoor de benaming 'wonder' op zijn plaats is. Over zo'n wonder wil ik u in deze aflevering iets vertellen. Het speelt zich af in Borssele, een wat vergeten dorp in de zak van Zuid-Beveland dat bijna alleen in het nieuws komt in relatie tot de gelijknamige kerncentrale. In deze rubriek breng ik de naam van dit dorp met volstrekt andere zaken in verband.

Vier eeuwen

Het dorp Borssele bestaat dit jaar vier eeuwen. Er bestond al eerder op dezelfde plaats

een dorp met een andere naam, maar dat is verdwenen in één van de overstromingen die in de late Middeleeuwen meer regel dan uitzondering waren. Vanwege de hoge kosten, verbonden met het opnieuw ontworstelen van dit land aan de zee, bleef het gebied wat het was: getijdengebied dat bij eb droogviel en bij vloed onder water stond. Dat duurde tot begin 1600. Vanaf die tijd is het gebied definitief aan de zee ontworsteld en ingedijkt. In die periode is ook het huidige dorp Borssele ontstaan. Dat viert dus dit jaar zijn 400e verjaardag. Ongeveer gelijktijdig met het (opnieuw) ontstaan van het dorp Borssele werd ook het kerkelijk leven opgestart, uiteraard in de geest van de reformatie. De notulen, in het bezit van de huidige Protestantse Gemeente, noemen als datum van instituering 9 oktober 1617. Op zondag 13 november 2016, aan het begin van het 400e jaar van hervormd / gereformeerd kerkelijk leven in Borssele, vond onder verantwoordelijkheid van de kerkenraad

van de plaatselijke Protestantse Gemeente in de dorpskerk van Borssele opnieuw een dienst plaats op gereformeerde grondslag. Een wonder waarvan ik u iets meer wil vertellen.

De feiten

Een ambtsdrager van de Protestantse Gemeente zag met pijn in het hart aan hoe de gemeente getalsmatig kleiner en qua gemiddelde leeftijd ouder werd. De levensvatbaarheid van de gemeente zou op korte termijn in het geding zijn. Dat zou betekenen dat op den duur de dorpskerk van Borssele niet meer in gebruik zou zijn voor de zondagse erediensten - een ontwikkeling waaraan je liever niet denkt, maar die zich wel voltrok. Tegelijkertijd zag deze ambtsdrager elke zondag zo'n 14 gezinnen het dorp verlaten om hun heil

(letterlijk) elders te zoeken: vooral in Hervormd Goes of Arnemuiden. Als hij deze gezinnen zou kunnen terugwinnen voor het kerkelijk leven in Borssele, zou dat een positief keerpunt voor de Protestantse Gemeente betekenen. Dat hield echter in dat er een andere prediking moest komen. De vraag was of daarvoor ruimte was. Al in een vrij vroeg stadium ben ik bij de besprekingen over deze zaak betrokken geraakt en als ik terugzie op dit overleg past maar één

woord: verwondering. De kerkenraad van de Protestantse Gemeente, die samenwerkt met een tweetal andere Protestantse Gemeenten in de regio en als zondanig vertegenwoordigd werd door de Federatiekerkenraad, was buitengewoon tegemoetkomend en constructief

in het meedenken en meedoen om aan kerkdiensten op gereformeerde grondslag ruimte te bieden. Op zondagmiddag 13 november mocht ik voorgaan in de eerste kerkdienst op deze leest geschoeid. En terwijl we gerekend hadden op een dubbel aantal kerkgangers van de morgendiensten (gemiddeld 25) was de dorpskerk helemaal vol. Dan spreek je over zo'n 160 aanwezigen.

Tekstkeuze

In deze eerste dienst verkondigde ik het Woord vanuit Genesis 26 vers 22: Rehoboth - de HEERE heeft ruimte gemaakt. Zo is dat ervaren. De ruimte om deze kerkdiensten te houden, werd ons als het ware in de schoot geworpen. De weg werd van Hogerhand gebaad. Wat de toekomst brengt, is onbe-

kend. Maar Hij die tot zover geleid heeft, zal ook in de toekomst deuren openen en wegen banen. Benadrukt werd in de verkondiging dat het niet slechts gaat om ruimte voor hervormd-gereformeerde prediking. Dat is slechts middel. Doel is dat door middel daarvan mensen delen in de ruimte van genade en zaligheid die Christus verworven heeft door te komen in onze engte van zonde, duivel en dood. We bidden dat de Koning van de kerk deze mogelijk-

heid tot Zijn gelegenheid maakt. Vooral: laat de ontwikkeling in Borssele voor anderen in vergelijkbare omstandigheden tot bemoediging zijn. De Heere opent deuren waar wij het niet hadden gedacht en waarop we volstrekt niet hadden gerekend.

Het achtste gebod: Niet stelen, maar delen

“U zult niet stelen”, Exodus 20 vers 15

De wortel hebzucht

Ik las van een jongen, die tot het christendom overging en gedoopt werd. Net voordat hij gedoopt werd, rende hij naar huis om iets te halen. Wat? Zijn portemonnee. Hij zei: mijn portemonnee moet ook gedoopt worden. Wat bedoelt die jongen? Alles staat in dienst van God: “hoe wilt U dat ik met mijn portemonnee omga”. Het gaat er om hoe we omgaan met geld en bezittingen. Hoe doen we dat als christenen? Lees hiervoor Prediker 5 en 1 Timotheüs 6 vers 17-19 en Catechismus Zondag 42, want die uitleg volgen we. Wat is stelen? Stelen betekent: kidnappen (van mensen), beroven (dingen afpakken met geweld), ontvreemden. Dus: bezittingen, die van een ander zijn, afpakken op een oneerlijke en onterechte manier. Voorbeelden? Diefstal van auto, fiets, winkelspullen, sieraden, belastingontduiking, onjuiste declaraties, uw huis hoog verzekeren en het dan in brand steken, bedragen van sociale voorzieningen wegslijzen naar eigen rekening, etc. Ook geraffineerd stelen: met geweld (afpersen onder dwang dat je anders iets van hem verteld, wat jij alleen weet); lastiger is onder schijn van recht stelen (zie farizeeërs in de Bijbel: zij eten de huizen van de weduwen op, staat er), met gewichten knoeien. En wat denkt u als het eten schaars is, zoals in oorlogstijd en een boer heeft genoeg in de schuur en wil het niet verkopen aan mij als ik het nodig heb, omdat het nog duurder wordt en als het op zijn duurst is, dan mag ik het kopen van hem? (Spreeken 11 vers 26). En ellebogenwerk als de ander promotie

maakt en ik wring me er tussen en pak het promotie-salaris af van de ander? Geraffineerd genoeg.

Waarom stelen? Zie Prediker 5. In vers 9 staat: “wie het geld liefheeft, wordt van geld nooit verzadigd en wie overvloed liefheeft, niet van inkomsten”. Daar kunnen we bij voegen: geld, bezittingen; wie bezittingen liefheeft, wil steeds meer hebben. Let wel op: het gaat niet over geld, overvloed, bezittingen zonder meer. Geld hebben we nodig, is makkelijk en we kunnen het niet missen om te leven. Overvloed is een zegen als we niets te kort komen en er ruimschoots van kunnen leven. Bezittingen niets op tegen. Uitbreiden ervan ook prima. Waar gaat het om? Zie Prediker: om liefde voor geld, overvloed en bezittingen. En die liefde doet iets met ons, die heeft een wortel: hebzucht, nl. de drie “h”s: halen, hebben, houden, hoe maakt niet uit, als ik het maar heb. Hebzucht!!

Niet stelen, maar delen

Wat is dat? Als God zegt “u zult niet stelen”, dan is dat niet nodig. Waarom niet? Zie Prediker 5 en 1 Timotheüs 6: hoe kwamen we op de wereld? Wat brachten we mee? Koffers vol? Nee, niets. Hoe gaan we van de wereld af? Wat nemen we mee: koffers vol met geld, bezittingen, etc? Nee, niets. En hoe zit het dan in die tussentijd? Ja, dan krijgen we een hoop mee in onze rugzak. Van wie? Van onze ouders, die bouwen dat op voor ons. Dan gaan we zelf verder bouwen, we werken ervoor, etc. De een krijgt meer, de ander minder. We hoe-

ven niet te stelen, want we krijgen genoeg van God in onze rugzak mee om dit aardse leven door te komen. U zegt: iedereen? Denk aan de Derde wereld en landen in Zuid-Afrika e.a. En is er geen stille armoede in het rijke westen. Ja, maar ik heb het nu over u en mij.

Hebben wij genoeg om te leven?

Als we genoeg hebben, wat dan? Zie 1

Timotheüs 6. Wat staat er? Geniet er van!

Wat is genieten? Zie een wandbordje: “tel uw zegeningen, één voor één”. Waar moeten we beginnen? Niet bij die dingen waar we recht op hebben, maar waar we geen recht op hebben van uit God gezien? U zegt: dan moeten we alles meenemen, want er staat toch dat we met niets op de wereld komen en met niets eraf gaan? Precies, nergens recht op, en tóch zoveel ontvangen. Genieten van dat, waar u voor gewerkt hebt. Zie catechismus: trouw ons werk doen, eerlijk geld en bezit verdienen. Hoe kregen we dat voor elkaar? Door inzicht, zakenman zijn, weinig last van de crisis hebben, etc, etc. Ja, maar die gezondheid om het te kunnen doen, waar halen we die vandaan? Door fitness, gezond eten etc? Prima, maar redden we het daarmee? We krijgen het uit Gods hand. Geniet u daarvan? Genieten is er zelf van leven en ervan uitdelen aan anderen. Ja toch? Als ouders wat we geven aan onze kinderen, daar genieten we toch van? Als u een bedrijf hebt en het groeit en u kunt mensen aannemen en gezinnen te eten geven, dan geniet u er toch van? En uitdelen van uw bezittingen en geld aan hen die veel minder hebben en het allernodigste missen, dan genieten we er toch van als we wat voor hen betekenen mogen? Delen, dat leert God Zijn kinderen, want het zijn Zijn gaven, zegt de catechismus in navolging van de Bijbel. Hebben we als christenen zwakke plekken in dit opzicht? De catechismus noemt: gierig-

heid. Gierigheid is niet zuinig zijn, want dat is goed. Maar gierigheid is: niet op uw geld en bezittingen gaan zitten en niets over hebben voor anderen. Wat is ons geefgedrag? Concreet: wat geven we uit voor onszelf aan geld en tijd en zet daarnaast wat we over hebben voor een ander? Tel dat eens op per maand of per half jaar: kunnen we dat naar God en onze naaste toe verantwoorden? Delen we uit of stelen we door niets te delen? De catechismus zegt ook: let op misbruik en verkwisting en over de balk gooien van bezittingen en geld. Denk aan de jongste zoon (Lukas 15), die al zijn geld en goed er door brengt. Het kon niet op. Ja, het kon wel op. Overdadig zijn met geld, drank, bezittingen, vakanties, etc, alles opmaken, puur op onszelf gericht. Heel belangrijk is in het geloofsleven: onze zwakke plekken kennen en er tegen vechten. Hoe? Bidden wij wel eens: “o God, geef ik niet teveel voor mezelf uit en te weinig aan goede doelen en anderen die mij nodig hebben en die U op mijn weg plaatst”!

Ons geefgedrag

Als Paulus in 2 Korinthe 8 een kollekte aanbeveelt, hoe doet hij dat? Hij wijst in vers 9 op het geefgedrag van de Heere Jezus Christus: “want u kent de genade van onze Heere Jezus Christus, dat Hij omwille van u is arm geworden, terwijl Hij rijk was, opdat u door Zijn armoede rijk zou worden”. Dat betekent: de Heere Jezus gaf al Zijn rijkdom en heerlijkheid als Zoon van God op en dat voor mensen met een gestolen hart. Ja, ons hart was van God, maar satan heeft het gestolen en wij gingen er op in. Vandaar die hebzucht, want satan is een hebber, haler en houder als hem dat lukt en zo zijn wij dat ook geworden. Daarin lijken wij als twee druppels water op hem. Hebben we dat ontdekt? Dat doet de

Heilige Geest, Die ons laat zien hoe hebzuchtig hart we hebben en waar dat vandaan komt. Dat ik ga beseffen: ik loop met een gestolen hart rond, gestolen van God. En Hij vraagt het terug. Maar zo'n hart met liefde voor God en mijn naaste kan ik niet aan God terug geven? Ik krijg dat niet verandert. Dat klopt, daarom vraagt God om ons hart zoals het nu iets, belijdt uw hebzucht, dat we het niet veranderen kunnen, dat het vol zit met eigen liefde: halen, hebben, houden... God verandert dat, vernieuwt het: door de liefde van Jezus Christus in ons hart te geven, door de Heilige Geest. Die liefde van Jezus Christus in mij: zo doden we onze hebzucht, dat kwaad in ons, dat maakt van ons een gever en uitdeler en genietter van alles wat God je geeft aan geld en bezittingen (zie Zacheus in Lukas 19 vers 1-10). Want alles wat we op aarde ontvangen is door de Heere Jezus betaald. Dat zit allemaal in dat geefgedrag van de Heere Jezus

en Zijn Kruispakket, waardoor Gods kinderen ontvangen vergeving, eeuwig leven, liefde, hoop, geloof, toewijding, omgaan met geld en goed, ja alle zorg voor dit leven (1 Petrus 5 vs 7). Wat dat betekent? Heb ik veel of weinig, maar Hij zorgt altijd voor mij. Ik leef van Zijn rekening. Ruim en rijk, arm en niets te kort komend, rijk en toch afhankelijk van Hem. Het geefgedrag van Jezus Christus in mij, dat doodt mijn gierigheid en verkwisting. Want Hij vraagt om eerlijk met ons geld en bezittingen om te gaan en er van te genieten: zó, dat wij er blij van worden en dat mensen die we helpen ook blij ervan worden en God ervoor danken, omdat ze er Zijn hand in zien. Niet stelen, maar delen, dat leren we van de Heere Jezus Christus, op Wie Zijn kinderen graag lijken willen. Zijn beeld van geefgedrag in mij, meer begeer ik niet, daar geniet ik van, door genade. Daarom bidden ze: o Zoon, maak ons Uw beeld gelijk. U, ik ook?

17

Organisatienieuws

Wijzigingen adresboekje 2015

Er is een nieuw adresboekje uit. De volgende wijzigingen daarin doorvoeren:

1) de MV "Boaz" te Arnemuiden (blz. 15) heeft een nieuwe voorzitter: dhr. A. Vermaas, Ooststraat 24, 4341 GE Arnemuiden; en een nieuwe penningmeester: dhr. H. Bouman, Gerstakker 19, 4341 MG Arnemuiden.

2) de MV "Calvijn" te Streefkerk (blz. 6) heeft een nieuwe secretaris: dhr. J.C. Verhoeff, Bergstoep 30a, 2959 AB Streefkerk. Met vriendelijke dank voor uw medewerking,
Ds. J. van Dijk, secr.
e-mail: ds.j.vandijk@hetnet.nl.

Boekenbesprekingen

De laatste ernst door Ds. J. Belder...
Artios Reeks (uitgave Royal Jongbloed)

In de Artios-reeks is een boek van blijvende actualiteit verschenen. Want op onze mannen-verenigingen komen steeds weer vragen over hemel en hel. Deze worden door Ds. J. Belder duidelijk aan de orde gesteld. Daarbij gaat hij niet fantaseren, maar hij houdt zich nauwkeurig aan wat de Bijbel zegt. Dan is er niet op alle vragen een antwoord. Dus zwijgt hij, waar de Bijbel zwijgt. Terecht uit Ds. J. Belder zijn zorg over de huidige secularisatie. Begrippen zoals hemel en

hel vervagen, en men leeft veel meer bij het hier en nu. Dat gevaar dreigt ook in de prediking. Maar niemand heeft meer over de hel gesproken, dan de Heere Jezus zelf. En Hij deed dat, om tegelijk te nodigen tot het heil. Mooie dingen worden in dit boek gezegd over de hemel en de wederkomst van Christus. Dan komt er een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, waarop gerechtigheid woont. Dat is het blij vooruitzicht van de christen. We zijn Ds. J. Belder dankbaar voor dit heldere boek. W. Westland

Joel R. Beeke, **Weersta de boze!** Zijn zwakheid, zijn strategie en zijn nederlaag, uitg. Groen, Heerenveen 2016, 172 blz., prijs € 12,50.

Als doel van dit boek lezen we in het Voorwoord (pag. 8) o.a.: “Voorals gelovigen moeten we weten dat de strijd tegen de satan en zijn boze machten hevig, geestelijk en noodzakelijk is.” De auteur citeert

Bunyan met zijn boek over de heilige oorlog. Met name gaat hij uitvoerig in op de geestelijke wapenrusting uit Ef. 6. De satan is onze tegenstander. Zijn we ons er van bewust? Hij is wel overwonnen door Christus, maar gaat toch wel rond als een brullende leeuw. Nadruk ligt op het kennen van zijn strategieën en het bestrijden van hem. Hiervoor ontleent de schrijver veel gedachten aan de puriteinen, die door hem zeer gewaardeerd worden. Ook staat hij stil bij de nederlaag van satan. Nodig is in Christus te zijn en steeds weer op Hem te zien. De “verleiding” is groot uit dit boek te citeren, maar men neme en leze. Jammer vind ik wel dat een tekstregister ontbreekt. JPN

“**De zegen doorgeven**” (blz 127), geschreven door Karl Albietz. Het is uit het Duits vertaald. Uitgeverij: Groen te Heerenveen

De titel van dit boek geeft de bedoeling van

overlijdensberichten

In Christus ontslapen onze broeder

CORNELIS DE PATER

Met dankbaarheid denken wij aan de tijd dat hij als trouw lid en bestuurslid, aan onze vereniging was verbonden.

De HEERE schenke troost en verdere nabijheid aan zijn vrouw en verdere familie.

Bestuur en leden
van de Mannenvereniging
“Troffel en Zwaard” te Huizen

Huizen, november 2016

Met droefheid geven wij kennis, dat de HEERE op 18 november 2016 uit ons midden heeft weggenomen ons lid

**EGBERT ANTOON
VAN DE WETERING**

op de leeftijd van 74 jaar.

De HEERE schenke Zijn troost en nabijheid aan zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen.

Bestuur en leden
van de Mannenvereniging
“Schrift en Belijdenis”

Oldebroek, november 2016

de schrijver goed weer: hij wijst ons op het getuigenis van oudere mensen, die in hun leven hun hoop op God leerden stellen en hoe zij dat aan het eind van hun leven invulling geven en tot zegen zijn geweest. De kern van het boek is dat zij naar de jongere generatie toe getuigen van Gods trouw in hun leven en hoe zij zich voor bereiden op hun levens-

einde en op de rijke toekomst met God nà dit leven. De schrijver doet dat met de volgende personen uit de Bijbel: Abraham, Mozes, Jakob, Samuel, Barzillai, David, Daniël, Anna, een misdadiger, Johannes en de Heere Jezus Christus. Waardevolle zaken worden ons aangereikt. Hier kunnen we onze winst mee doen! JvD

Inhoudsopgave 2016

MEDITATIES:

100% Dekkingsgraad	
„Dit weet ik: dat God met mij is”	
(Psalm 56 vers 10b).....	j- 3
Zalig de barmhartigen	
“Zalig zijn de barmhartigen; want aan hen zal barmhartigheid bewezen worden”	
(Mattheüs 5 : 7).....	f- 3
Aan de Paasmaaltijd	
“En zij begonnen bedroefd te worden, en de een na de ander tot Hem te zeggen: Ben ik het?”	
En een ander: Ben ik het?... (Marcus 14 : 19) ...	m- 3
Niet zien en toch geloven	
“Als ik in Zijn banden niet zie...”,	
Johannes 20 : 25	
“Zalig zijn zij die niet gezien zullen hebben en toch zullen geloven”. (Johannes 20 : 29).....	a- 3
Openingswoord Huishoudelijke Vergadering 9 april 2016	
De kracht van Zijn opstanding	
“Opdat ik Hem mag kennen, en de kracht van Zijn opstanding”. (Filippenzen 3 : 10a).....	m/j- 3
Goede boodschap!	
“Zie op de bergen de voeten van hem die het goede boodschap” (Nahum 1 : 15a).....	j/a- 3
Eet smakelijk...	
“en hij zal ingaan en uitgaan en weide vinden”	
(Johannes 10 vers 9b).....	s- 3
Hongeren en dorsten	
“Zalig zijn zij die honger en dorsten naar de gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden”.	
(Mattheüs 5 : 6).....	o- 3
Openingswoord Bondsdag 2016	
Christus blijft Dezelfde	
“Jezus Christus is gisteren en beden Dezelfde, en tot in eeuwigheid”.	
(Hebreeën 13 : 8).....	n- 3

Zijn roepnaam!

En u zult Hem de naam Jezus geven	
(vers 21b)	
En u zult Hem de naam Immanuel geven	
(vers 23b)	
En hij gaf Hem de naam Jezus (vers 25b)	
(Mattheüs 1).....	d- 3

19

BIJBELSTUDIES O.T.:

David (8)	
De opstand van Absalom	
(2 Samuël 13, 14, 15, 18).....	j- 4
David (9)	
De laatste woorden	
(2 Samuël 23 : 1-7).....	f- 4
David (10)	
De volkstelling	
(2 Samuël 24).....	m- 4
Inleiding op Nahum.....	a- 4
De HEERE is een Wreker, De Psalm van Nahum	
Nahum 1 : 1-6.....	m/j- 5
Ik zal voor u strijden...	
Nahum 1 vers 7-15.....	j/a- 4
Gods oordeel komt!	
Nahum 2 vers 1-13.....	s- 4
Uw oordeel, HEER,	
kan niet dan vrees'lijk wezen* (1)	
Nahum 3 : 1-11.....	o- 4
Uw oordeel, HEER,	
kan niet dan vrees'lijk wezen* (2)	
Nahum 3 : 12-19.....	n- 5
De profeet en zijn klacht!	
Habakuk: Inleiding en hoofdstuk 1 : 1-5.....	d- 5

BIJBELSTUDIES N.T.:

Leven door de Geest	
Romeinen 8 : 1-17.....	j- 8

De schepping en de Geest	
Romeinen 8 : 18-30	f- 8
Overwinnen door Christus	
Romeinen 8 : 31-39	m- 8
Mattheüs	a- 7
De Herder en Zijn schapen	
(Mattheüs 9 : 35-10 : 42)	m/j- 8
Het gezag van de Heere Jezus	
ter discussie gesteld (Mattheüs 12 : 1-50)	j/a- 7
Gelijkenissen van de Heiland	
(Mattheüs 13 : 1-53)	s- 7
Geloof als een mosterdzaad	
(Mattheüs 17 : 1-23)	o- 8
Hoe leven christenen samen?	
(Mattheüs 18 : 1-19 : 2)	n- 8
De vraag naar Jezus' bevoegdheid	
(Mattheüs 21 : 1-22 : 22)	d- 8

VAN DE VOORZITTER:

j-10; f-11; m-11; a-10; m/j-11; j/a-10; s-11; o-12; n-12; d-12.

IN THE PICTURE:

Kerk in ontwikkeling	j-11
Eenvoud en heiligheid in de kerk	f-12

'ONDER EEN VERGROOTGLAS':

Op beleving gericht	m-12
Verandering - verbetering?	a-10
Luther en de Joden	m/j-12
Open Avondmaal?	j/a-11
Eenzaam avontuur	s-12
Seismische signalen	o-13
Drieluik	n-13
Het wonder van Borssele	d-13

WEB:

Als gezin verbonden met de gemeente	f-14
In de gemeente	a-16

SERIE TIEN GEBODEN:

3e Gebod: <i>U zult de Naam van de Heere uw God niet ijdel gebruiken</i>	j-14
4e Gebod: <i>Gedenk de sabbatdag, dat u die heiligt</i>	a-12
5e Gebod: <i>Eer uw vader en uw moeder</i>	s-14
6e Gebod: <i>U zult niet doodslaan!</i>	o-15
7e Gebod: <i>U zult niet echtbreken</i>	n-15
8e Gebod: <i>U zult niet stelen</i>	d-15

ORGANISATIENIEUWS:

Wijzigingen adresboekje 2015	j-16
Uitnodiging Huishoudelijke Vergadering 2016....	f-20
Jaarverslag 2015-2016	m-13
Themadag 2016	m-16
Exploitatie-rekening 2015	m-17
Wijzigingen adresboekje 2015	m-18

Uitnodiging Huishoudelijke Vergadering 2016....	m-20
Wijzigingen adresboekje 2015	a-17
Lezing Huishoudelijke Vergadering 9 april 2016	
Pastorale aspecten in de Dordtse Leerregels	
hoofdstuk 1 nr. 16, 17 en 18	m/j-14
Wijzigingen adresboekje 2015	m/j-18
Verslag Huishoudelijke Vergadering 2016	j/a-13
Wijzigingen adresboekje 2015	j/a-16
Mannendag Midden Nederland	s-17
Uitnodiging Bondsdag 2016	s-20
Bondsdag 2016	o-16
Wijzigingen adresboekje 2015	o-18
Uitnodiging Bondsdag 2016	o-20
Wijzigingen adresboekje 2015	n-17
Conferentie: Gods vurige liefde -	
de intolerantie van God?	n-18
Kerstweek - iets voor u?	n-18
Foto-impressie Bondsdag 2016	n-20
Wijzigingen adresboekje 2015	d-17

BOEKBESPREKINGEN:

Alexander Comrie, Het ABC van het geloof	j-16
Richard Baxter, Met Christus te zijn	j-17
Dr. E.G. Bosma, Oude waarheid en nieuwe orde ..	j-17
Lloyd Jones, Oorzaak en genezing van geestelijke depressiviteit	j-17
Tom Hage, Arnold Huigen, Huib Klink	
Navolging	a-15
Bidden zoals Jezus, Gids bij het Onze Vader,	
M. Klaassen	a-17
De brief aan de Hebreëen. Open toegang tot Gods genadestroom. Ds. W. Pieters	a-17
Meten, weten en jezelf vergeten.	
Dr. H. van den Belt	a-18
Trek mij, wij zullen U nalopen (deel 1)	
34 preken over het O.T. ds. B. Smytegelt.	
Hertaald door H.J. Postema	j/a-16
W. van Vlastuin, Met Christus opgewekt, het christelijk leven vanuit de opgestane Levensvorst	j/a-17
John Exalto en Fred van Lieburg (red.), Bonders in opmars	j/a-17
Ds. G.R. Procee, De Heilige Doop, Bijbelse grondslag, rijkdom en praktijk van de kinderdoop (vert.)	j/a-18
De laatste ernst, Ds. J. Belder	d-17
Joel R. Beeke, Weersta de boze!	d-18
„De zegen doorgeven” Karel Albietz	d-18

ADVERTENTIES:

j-18; f-18; m-18; a-18; m/j-19; j/a-18; s-17; o-19; n-18; d-18